

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
1. ORGANISATIE SKV	5
1.1 Organisatieschema SKV	5
1.2 Doel SKV	6
1.3 Werkwijze SKV	6
1.4 Aangeslotenen bij SKV	8
1.5 Beeldmerken	8
1.6 Bureau SKV	8
2. ONTWIKKELINGEN 2021	8
2.1 Vitaal Kalf	8
2.2 Preventie middels Garantiesysteem Tracering SKV-Vleeskalveren	9
2.3 Antibiotica gebruik en registratie	9
2.4 Opzet jonge kalveren	10
2.5 Niet Steroïde Pijnstillers	10
2.6 Opzet uit gebieden met besmettelijke dierziekte	10
2.7 Kalf Volg Systeem	10
2.8 Vachthygiëne	11
2.9 COVID-19	11
3. BESTUUR SKV	13
3.1 Bestuur SKV	13
4. COMMISSIES SKV	14
4.1 Juridische Commissie SKV	14
4.2 Wetenschappelijke Raad SKV	14
4.3 Technische Commissie SKV	14
4.4 College van Advies	15
4.5 Commissie Vachthygiëne	15
4.6 Geschillencommissie SKV en Geschillencommissie PCR	15
5. SAMENWERKING MET LABORATORIUM EN NVWA	16
5.1 Laboratorium SKV	16
5.2 NVWA	16
6. SKV CONTROLES 2021	17
6.1 Omvang SKV controles 2021	17
6.2 Aantal uitgevoerde SKV controles in 2021	18
6.3 Controleresultaten 2021	19
7. SANCTIES EN GESCHILLEN	20
7.1 Sancties en geschillen	20
8. FINANCIËLE GEGEVENS	22
9. LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN	25

Voorwoord

Sinds de oprichting eind 1990 is de Stichting Kwaliteitsgarantie Vleeskalversector (SKV) actief als controleorganisatie in de vleeskalversector. De SKV heeft als doelstelling het bevorderen en garanderen van de kwaliteit van kalfsvlees, om aldus de belangen van de consument te dienen.

Bij de SKV zijn kalverhouders, kalvereigenaren, registratieplaatsen en kalfsvleesverwerkingsbedrijven aangesloten. Zij worden door de SKV gecontroleerd op allerlei kwaliteitseisen.

Belangrijk controlepunt is de afwezigheid van ongewenste groeibevorderende middelen, biociden, metabole modulators en overige ongewenste stoffen. Maar ook andere aspecten zijn in het kwaliteitscontrolesysteem opgenomen, zoals de minimumleeftijd bij opzet van vleeskalveren, de melding van ieder kalf in het Kalf Volg Systeem, de transportmelding bij import van vleeskalveren in het Garantiesysteem Tracering SKV-Vleeskalveren (GTSKV) en de vachthygiëne.

Daarnaast is de SKV door de Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK) aangewezen als Certificerende Instelling in het kader van de kwaliteitsregeling Vitaal Kalf. In dat kader verricht de SKV de controle en de certificering bij kalverhouders, be- en verwerkers en verzamelcentra. In de kwaliteitsregeling Vitaal Kalf zijn voorschriften opgenomen op het gebied van onder meer antibiotica, welzijn, diergeneesmiddelenadministratie, I&R, hygiëne en transport.

De door SKV ontwikkelde databank InfoKalf fungeert als door de overheid aangewezen centrale databank waarin alle verstrekte antibiotica worden geregistreerd.

De SKV is geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie, zowel voor de norm NEN-EN-ISO/IEC 17020, als de norm NEN -EN-ISO/IEC 17065. Deze objectieve beoordeling door de RvA bevestigt de goede kwaliteit van de SKV werkzaamheden.

Op ketenborging.nl staan kwaliteitsschema's die voldoen aan criteria voor private kwaliteitsschema's die de private borging van de voedselveiligheid en de voedselintegriteit moeten versterken. SKV staat vermeld op ketenborging.nl sinds 2019 en heeft de vermelding in het verslagjaar behouden.

In het verslagjaar is meer aandacht besteed aan de vachthygiëne. Op advies van de Commissie Vachthygiëne zijn de regels omtrent vachthygiëne aangescherpt. Dieren dienen conform de Europese regels schoon te worden aangevoerd op de slachterij. Een goede vachthygiëne is noodzakelijk om het slachtproces zo hygiënisch mogelijk te laten verlopen. Middels controle op de vachthygiëne bij de laatste controle voor afvoer van de vleeskalveren wordt hierop toegezien.

Het aantal aangesloten ondernemers was eind 2021 588. In 2020 waren dit er 672. Deze afname is mede een gevolg van de actieve benadering van eigenaren die al geruime tijd geen vleeskalveren hielden om hun overeenkomst te beëindigen.

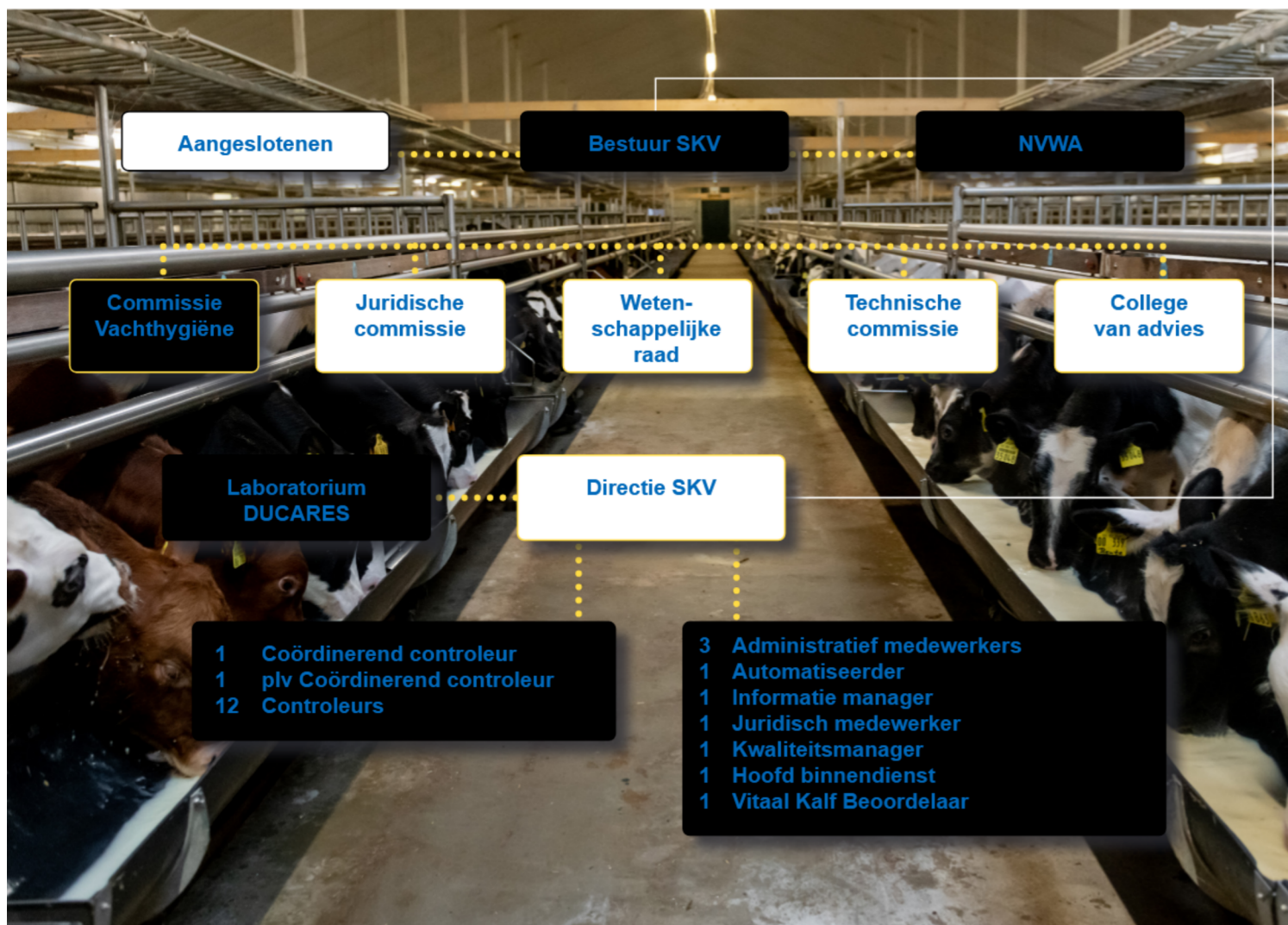
In totaal zijn er 12.450 controles uitgevoerd en is er voor 4.089 koppels vleeskalveren een kwaliteitscertificaat afgegeven. Op deze plaats wil ik een woord van dank richten aan de SKV organisatie en de medewerkers, die er voor hebben gezorgd dat de werkzaamheden, ondanks de corona perikelen, doorgang hebben kunnen vinden.

13 juni 2022,

Johan de Leeuw
Voorzitter SKV

1. Organisatie SKV

1.1 Organisationschema SKV

>> Organisatie SKV

1.2 Doel SKV

De SKV heeft vooral tot doel de kwaliteit van kalfsvlees en kalvervoerders te bevorderen en te garanderen dat kalfsvlees geproduceerd wordt zonder gebruik van ongewenste groeibevorderende middelen en overige ongewenste stoffen. Hiermee worden de belangen van de consument gediend.

1.3 Werkwijze SKV

SKV controles

Controleurs in dienst van de SKV voeren onder meer controles uit bij de houders van vleeskalveren, kalfsvleesverwerkende bedrijven en bereiders van en handelaren in kalvervoerders. Dit gebeurt bij de bedrijven / juridisch eigenaren van de vleeskalveren die zich hebben aangesloten bij de SKV. Tijdens de controles worden vleeskalveren visueel gecontroleerd en worden onder andere urinemonsters van vleeskalveren en monsters van kalvervoerders genomen. Tevens worden administratieve controles gedaan en bezoeken controleurs kalfsvleesverwerkende bedrijven om daar monsters te nemen. De controles zijn onder meer gericht op het vaststellen of gebruik gemaakt is van verboden groeibevorderaars, zoals bèta-agonisten, stoffen met hormonale werking, stofwisselings-modulators of bepaalde farmacologisch werkzame substanties. Het analyseprogramma is inmiddels uitgebreid met onderzoek op biociden, worm- en kalmeringsmiddelen, AMGB's en peptide hormonen. De SKV-controle en -analyse is gebaseerd op door het SKV bestuur vastgestelde reglementen.

De controlewerkzaamheden van de SKV worden uitgevoerd conform de norm NEN-EN-ISO/IEC 17020. De SKV is voor deze werkzaamheden door de Raad voor Accreditatie (RvA) geaccrediteerd. Deze accreditatie toont aan dat de kwaliteit van de controlewerkzaamheden door een onafhankelijke instantie is getoetst en in orde is bevonden. Jaarlijks onderzoekt de RvA opnieuw of de SKV haar controlewerkzaamheden conform het accreditaat uitvoert. In 2021 waren de resultaten van dit onderzoek wederom positief, zodat de SKV haar werkzaamheden onder accreditaat kon voortzetten.

PCR controles

Tijdens de controles worden tevens de voorschriften uit het Productcertificatie Reglement SKV 2005 (PCR) gecontroleerd bij de aangeslotenen. Het PCR maakt onderdeel uit van het Controle- en Sanctiereglement SKV (CSR). Door te voldoen aan alle PCR-voorschriften verkrijgt de SKV-aangeslotene het SKV Productcertificaat Vleeskalveren. Hiermee wordt aantoonbaar gemaakt dat niet alleen het product, maar ook het productieproces goed is. Krachtens de toepasselijke regelgeving zijn kalverhouders en kalfsvleesverwerkende bedrijven gehouden tot zelfcontrole, dat wil zeggen dat de kalveren die ze houden c.q. verwerken laten controleren op de afwezigheid van verboden stoffen. Dit kan door middel van aansluiting bij een kwaliteitssysteem zoals de SKV. De PCR werkzaamheden worden uitgevoerd conform de norm NEN-EN-ISO/IEC 17065. De SKV is voor deze werkzaamheden geaccrediteerd door de RvA en wordt in dit kader jaarlijks getoetst.

Ketenborging.nl

De SKV is sinds 2019 opgenomen als erkend kwaliteitsschema in het register op ketenborging.nl. Op ketenborging.nl staan kwaliteitsschema's die voldoen aan criteria voor private kwaliteitsschema's die de private borging van de voedselveiligheid en de voedselintegriteit moeten versterken. Middels een toetsingsprocedure beoordeelt de NVWA periodiek of de registratie op ketenborging.nl behouden. In het verslagjaar heeft SKV de registratie op ketenborging.nl opnieuw behouden.

Vitaal Kalf controles

Naast de reguliere SKV controles, worden door SKV controleurs Vitaal Kalf controles uitgevoerd op basis van de kwaliteitsregeling Vitaal Kalf van de Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK). In punt 2.1 is hierover meer informatie opgenomen.

>> Organisatie SKV

SKV kwaliteitscertificaten en vachthygiëne

Nadat de SKV alle benodigde controles tijdens de boerderijperiode heeft uitgevoerd en alles in orde is bevonden, geeft zij een SKV kwaliteitscertificaat voor deze vleeskalveren af. Dit kwaliteitscertificaat wordt door de SKV controleur vlak voor de afvoer van het bedrijf afgegeven, nadat eerst nog een visuele controle en eventueel nog een bemonstering heeft plaatsgevonden. Dit als garantie dat de vleeskalveren zijn gehouden zonder dat niet-toegelaten stoffen zijn aangetroffen. Bij deze controle wordt tevens de score voor vachthygiëne bepaald. De score voor de vachthygiëne wordt, behalve aan de eigenaar, ook aan de kalverhouder verstrekt en aan de aangesloten kalfsvleesverwerkende bedrijven. Met het scoren van de vachthygiëne wordt bewustwording en verbetering van de vachthygiëne beoogd. Wanneer te veel vleeskalveren een onvoldoende schone vacht hebben, wordt geen kwaliteitscertificaat afgegeven.

Het is de bij de SKV aangesloten eigenaar van vleeskalveren, in verband met een sluitende controle, niet toegestaan om vleeskalveren af te leveren (te laten slachten of exporteren) zonder kwaliteitscertificaat. Het SKV kwaliteitscertificaat wordt dus alleen afgegeven als de resultaten van alle controles tijdens de boerderijperiode door de SKV in orde zijn bevonden. Indien dit niet het geval is en de SKV geen kwaliteitscertificaat afgeeft, dan ontvangt de aangeslotene ook geen SKV Productcertificaat Vleeskalveren.

Voedsel Keten Informatie (VKI)

Krachtens de Europese eis conform de Verordening (EG) nr. 853/2004, zijn veehouders verplicht alle kalveren die ter slacht worden aangeboden vergezeld te laten gaan van Voedsel Keten Informatie (VKI). Ook voor startkalveren is een VKI formulier vereist. De SKV wil de vleeskalverhouders behulpzaam zijn bij het verstrekken van de VKI aan de kalfsvlees verwerkende bedrijven. Die hulp is tweeledig.

Door middel van het zogenaamde VKI formulier kunnen vleeskalverhouders verklaringen over de gezondheidsstatus van het betreffende koppel vleeskalveren verstrekken alsmede informatie geven over de toediening van diergeneesmiddelen van het te slachten koppel en de slachtgegevens van het voorgaande geslachte koppel van hetzelfde bedrijf.

Daarnaast heeft de SKV een database laten bouwen waarin kalfsvleesverwerkende bedrijven de slachtgegevens van koppels vleeskalveren kunnen invoeren. Via de database levert de SKV namens de vleeskalverhouder de vereiste gegevens digitaal aan bij de kalfsvleesverwerkende bedrijven. Met het VKI formulier en de database faciliteert de SKV de vleeskalverhouders, die hier graag gebruik van maken. De verplichting om te voldoen aan de VKI eisen en de verantwoordelijkheid voor de juistheid van de gegevens blijven echter bij de vleeskalverhouder liggen.

Kalfsvleesdefinitie

Sinds 1 juli 2008 bestaat er een Europese definitie van kalfsvlees. Er bestaan twee categorieën voor vlees afkomstig van runderen die jonger zijn dan twaalf maanden, te weten:

- V** Dit betreft vlees afkomstig van runderen die niet ouder zijn dan acht maanden.
- Z** Dit betreft vlees afkomstig van runderen die ouder zijn dan 8 maanden en niet ouder dan twaalf maanden.

Voor alle landen in de Europese Unie zijn de namen van de twee categorieën kalfsvlees vastgelegd. Vlees van categorie **V** heet in Nederland "kalfsvlees", waar blank kalfsvlees onder valt evenals jong rosé kalfsvlees. Vlees van categorie **Z** heet "rosé kalfsvlees". Het Nederlandse rosé kalfsvlees mag in de meeste landen in Europa niet onder deze naam worden verkocht. Hier geldt de verkoopbenaming "rundvlees" of "jong rundvlees". De kalfsvlees definitie en de benaming voor de verschillende producten maakt aan consumenten duidelijk om welk product het precies gaat.

1.4 Aangeslotenen bij SKV

Ondernemers / bedrijven kunnen zich aansluiten bij de SKV. Dit gebeurt op vrijwillige basis door middel van het afsluiten van een overeenkomst met de SKV, waarin men zich onderwerpt aan het geldende controle- en sanctiesysteem van de SKV, zoals neergelegd in het Controle- en Sanctiereglement SKV.

Aansluiting bij de SKV heeft tot gevolg dat, op basis van de SKV regelgeving, controles door de SKV worden uitgevoerd en dat de aangeslotene zich zal moeten onderwerpen aan eventuele sancties die door de SKV worden opgelegd. Aangeslotenen bij de SKV dienen tevens te voldoen aan de kwaliteitsregeling Vitaal Kalf.

Voordelen voor SKV-aangeslotenen:

- De aangeslotene mag het SKV deelnemersbeeldmerk voeren.
- Vleeskalverhouders en -handelaren ontvangen na controles door de SKV een kwaliteitscertificaat, waarmee zij hun dieren kunnen leveren aan bij de SKV aangesloten kalfsvleesverwerkende bedrijven.
- Vleeskalverhouders verkrijgen een Productcertificaat Vleeskalveren indien zij voldoen aan de PCR voorschriften. Hiermee kan worden aangetoond dat ook het productieproces goed is.
- De aangeslotene kan gebruik maken van een SKV keurmerk in de vorm van een vleesbeeldmerk, zodat kalveren en kalfsvlees van aangeslotenen als herkenbaar merkartikel aan detaillisten kunnen worden aangeboden.

Vlees van vleeskalveren die tijdens de boerderijfase niet in belangrijke mate met kalvermelk, doch bijvoorbeeld in hoofdzaak met ruwvoer en krachtvoer zijn gevoederd, mag het "Controlled Rose Quality Veal" logo dragen.

Aangeslotenen die zich middels een overeenkomst bij de SKV hebben aangesloten en zich aan de reglementen, en met name het Controle- en Sanctiereglement, van SKV onderwerpen, mogen gebruik maken van deze beeldmerken. Het bestuur van de SKV heeft vier beeldmerkreglementen vastgesteld, waarin nadere bepalingen zijn opgenomen met betrekking tot de beeldmerken.

1.6 Bureau SKV

Het bureau SKV bestaat uit een directeur, een adjunct directeur, binnendienst, juridisch medewerker en de controleurs in de buitendienst. De binnendienst verzorgt de administratieve ondersteuning. Bij de SKV zijn 12 controleurs werkzaam voor het uitvoeren van de controles, de afgifte van kwaliteitscertificaten en het nemen van onder meer urinemonsters bij vleeskalveren. De controles worden bij aangeslotenen in Nederland, Duitsland en België uitgevoerd. Het gemiddeld ziekteverzuim over 2021 was 3,98%.

2. Ontwikkelingen 2021

2.1 Vitaal Kalf

De SKV is erkend als Certificerende Instantie (CI) in het kader van Vitaal Kalf. De kwaliteitsregeling Vitaal Kalf kent voorschriften voor vleeskalverhouders, be- en verwerkers, handelaren, transporteurs en verzamelcentra. Controlepunten zijn onder andere dierwelzijn, diergeneesmiddelengebruik- en registratie, hygiëne in relatie tot het antibioticagebruik en reductie van antibioticagebruik, I&R, ongediertebestrijding, de kwaliteit van het jonge kalf, drinkwaterkwaliteit en de controle op verboden stoffen en regels voor het transport en slachten, wegen en classificeren van kalveren.

1.5 Beeldmerken

De SKV is houdster van vier beeldmerken :

1. het deelnemersbeeldmerk
2. het vleesbeeldmerk "Controlled Quality Veal"
3. het vleesbeeldmerk "Controlled Rose Quality Veal"
4. het beeldmerk "SKV productcertificaat Vleeskalveren"

Het bestaan van twee vleesbeeldmerken is het gevolg van het feit dat er in Nederland op twee verschillende manieren vleeskalveren worden gehouden.

Het "Controlled Quality Veal" logo wordt toegepast bij blank kalfsvlees. Blank kalfsvlees is afkomstig van vleeskalveren die tijdens de boerderijfase in belangrijke mate met kunstmelkvoeder zijn gevoederd.

1.

2.

3.

4.

De Vitaal Kalf werkzaamheden worden uitgevoerd conform de norm NEN-EN-ISO/IEC 17065. De SKV is voor deze werkzaamheden sinds 2020 geaccrediteerd door de RvA en wordt in dit kader jaarlijks getoetst.

Deelname aan Vitaal Kalf voor kalverhouders wordt in de periode mei 2017 tot mei 2022 ondersteund vanuit de Europese Gemeenschappelijk Landbouw Beleidsgelden. SKV ondersteunt kalverhouders desgewenst bij de aanvraag van uitbetaling van deze subsidie in het kader van deelname aan Vitaal Kalf.

Vleeskalverhouders dienen per bedrijf een Vitaal Kalf overeenkomst met de SKV aan te gaan. In de statuten van de SKV is de verplichting opgenomen dat aangeslotenen bij de SKV tevens Vitaal Kalf gecertificeerd moeten zijn. Indien vleeskalverhouders niet voldoen aan de kwaliteitsregeling Vitaal Kalf en geen Vitaal Kalf certificaat ontvangen, krijgen zij ook geen SKV kwaliteitscertificaat.

2.2 Preventie middels Garantiesysteem Tracering SKV-Vleeskalveren

Het Garantiesysteem Tracering SKV- Vleeskalveren (GTSKV), voorziet in een database waarin de SKV aangeslotenen transporten van importkalveren dienen te melden. Hierdoor zal in geval van een calamiteit in één oogopslag te zien zijn waar transporten plaatsvinden en hebben gevonden en wat de eindbestemming van een transport is. Krachtens de reguliere I&R-regelgeving dient een I&R-melding binnen drie werkdagen na ontvangst van de kalveren te zijn verricht. Wanneer er een weekend tussen zit kan het derhalve vijf dagen duren voordat de gegevens in het I&R-systeem zijn opgenomen. Met GTSKV zijn deze gegevens al voor aankomst van de kalveren bekend. De tracering van SKV vleeskalveren in alle stadia van het transport is van belang bij een eventuele uitbraak en verspreiding van besmettelijke dierziekten. In het verslagjaar zijn eisen toegevoegd aan de transportmiddelen om het welzijn van dieren tijdens transport te bevorderen. Indien vleeskalveren worden opgezet, waarvoor geen melding is gedaan conform GTSKV, kan de SKV een sanctie opleggen. In het verslagjaar is voor alle transporten met importkalveren een GTSKV melding verricht.

2.3 Antibiotica

De Regeling houders van dieren en de Regeling diergeneeskundigen verplichten de kalverhouder en diens dierenarts sinds 2015 tot registratie van bepaalde gegevens wanneer antibiotica worden gebruikt bij de vleeskalveren.

De registratie van het antibioticagebruik sluit aan bij de doelstellingen van het in 2007 door de vleeskalversector ontwikkelde Masterplan Rationeel Gebruik Antibiotica (MRGA). Doel van het MRGA is het bevorderen van het rationeel gebruik van antibiotica in de vleeskalversector, de controle op de naleving, het in beeld brengen van de resistentie ontwikkeling en onderzoek naar mogelijkheden om de resistentie ontwikkeling te verminderen, c.q. te beheersen. De controle op de naleving van het MRGA wordt uitgevoerd door de SKV. Naast controle op de registratie en verantwoording van antibioticagebruik worden voermonsters, nier- en spiermonsters onderzocht op de aanwezigheid van antibiotica.

De kwaliteitsregeling Vitaal Kalf verplicht de vleeskalverhouder tot registratie van alle toegediende antibiotica. De registratie geeft inzicht in het gebruik van antibiotica in de vleeskalversector. De vleeskalverhouder dient tevens een bedrijfsgezondheidsplan en een bedrijfsbehandelplan op te stellen, waarin bijvoorbeeld afspraken met de dierenarts over antibioticagebruik zijn vastgelegd. Deze onderwerpen zijn onderdeel van de Vitaal Kalf controle waarbij SKV controleurs de antibioticaregistratie en de diergeneesmiddelenadministratie controleren aan de hand van de databank InfoKalf, afleverbonnen en de nog aanwezige hoeveelheid diergeneesmiddel. Van iedere deelnemer wordt ook de zogenaamde dierdagdosering (DDD) berekend. Indien de DDD boven een door de SDA vastgestelde norm valt, wordt de vleeskalverhouder vanuit de Vitaal Kalf regeling verplicht tot het nemen van bepaalde maatregelen. Op deze wijze wordt het gebruik van antibiotica verder beperkt.

>> Ontwikkelingen 2021

In de door de SKV ontwikkelde database InfoKalf vindt de registratie van antibiotica plaats. In deze database kunnen dierenartsen registreren welke antibiotica zijn voorgeschreven aan welke vleeskalverhouder. Middels deze registratie ontstaat een helder beeld van de voorgeschreven diergeneesmiddelen en in het bijzonder antibiotica. Deze database is door de overheid aangewezen als register als bedoeld in het Besluit houders van dieren.

Centrale registratie van de door de dierenarts afgegeven antibiotica betekent monitoring van het sectorale gebruik van deze stoffen. De antibioticaregistratie en de DDD is voor alle vleeskalverhouders inzichtelijk in InfoKalf. De vleeskalverhouder kan externe partijen, zoals de dierenarts, machtigen om deze gegevens te kunnen inzien.

Sinds 2015 koppelt SKV de bevindingen van monsternames op het gebied van antibiotica actief aan de vleeskalverhouder terug. Dit is waardevolle informatie voor de vleeskalverhouder, die daardoor meer inzicht in zijn bedrijfsvoering krijgt.

2.4 Opzet jonge kalveren SKV en Vitaal Kalf

De SKV heeft in haar reglementen bepaald dat kalveren niet mogen worden opgezet onder de leeftijdsgrens van 14 dagen. Hiermee wordt beoogd de jonge dieren een hoge maternale bescherming mee te geven, zodat het antibioticagebruik mogelijk kan worden verminderd. Indien bij controles wordt geconstateerd dat jongere kalveren zijn opgezet, wordt een sanctie opgelegd. In het verslagjaar is in verband met de opzet van te jonge vleeskalveren 52 keer een sanctie opgelegd voor een of meer vleeskalveren.

In de kwaliteitsregeling Vitaal Kalf is een minimum vloeroppervlakte vastgesteld afhankelijk van gewicht en leeftijd van het kalf. Bij een tekortkoming op dit punt wordt een boete opgelegd. In 2021 is 11 keer een sanctie opgelegd voor een of meer vleeskalveren.

2.5 Niet Steroïde Pijnstillers (NSAID's)

Naar aanleiding van de gewenste reducering van het antibioticagebruik zou het gebruik van NSAID's kunnen toenemen. Daarom laat de SKV sinds 2014 monsters onderzoeken op de aanwezigheid van (residuen van) NSAID's. In 2021 is, evenals in 2020, geen enkel monster non-conform bevonden.

2.6 Opzet uit gebieden met besmettelijke dierziekte

In 2021 gold het door de SKV ingestelde verbod voor het opzetten van kalveren uit het Verenigd Koninkrijk, Bulgarije, Hongarije en Roemenië. Voor de opzet van kalveren uit Ierland gelden voorwaarden. Middels het stellen van dergelijke maatregelen beoogt de SKV het risico op verspreiding van besmettelijke dierziekten te voorkomen. In geval van opzet van vleeskalveren uit een risicogebied en/of het niet naleven van de voorwaarden wordt conform het CSR een sanctie opgelegd. In het verslagjaar is één sanctie opgelegd voor het opzetten van kalveren uit een risicogebied.

2.7 Kalf Volg Systeem (KVS)

In 2018 is in Vitaal Kalf opgenomen dat kalveren bij aanvoer bij de kalverhouder in het Kalf Volg Systeem geregistreerd dienen te zijn. In 2019 heeft SKV opgenomen in haar kwaliteitssysteem dat kalveren bij vertrek vanaf de geboortelocatie in het Kalf Volg Systeem geregistreerd moeten zijn. Het Kalf Volg Systeem (KVS), dat is ontwikkeld in opdracht van Zuivel NL, Vee&Logistiek Nederland en SBK, biedt de mogelijkheid ieder kalf gedurende het transport vanaf de melkveehouder tot en met de kalverhouder te registreren. De registratie in KVS heeft tot doel de kwaliteit en daarmee het dierenwelzijn van het kalf te verhogen. In 2021 is 5 keer een sanctie opgelegd voor de opzet van een of meer niet (tijdig) in KVS geregistreerde kalveren.

>> Ontwikkelingen 2021

2.8 Vachthygiëne

Bij de controle voor afgifte van het kwaliteitscertificaat, verricht SKV al geruime tijd een beoordeling van de vachthygiëne. De beoordeling heeft tot doel de vachthygiëne te bevorderen, zodat vleeskalveren zo schoon mogelijk worden aangevoerd bij de verwerker. Dit is noodzakelijk om het verwerkingsproces zo hygiënisch mogelijk te laten verlopen. In het verslagjaar heeft SKV 124 preventiebezoeken uitgevoerd op locaties waar, historisch gezien, het risico bestond op een verhoogd percentage vleeskalveren met een minder schone vacht.

De beoordeling van de vachthygiëne maakt duidelijk op welke locatie maatregelen dienen te worden genomen om de vachthygiëne te verbeteren. Indien het aantal vleeskalveren in een koppel met een onvoldoende schone vacht te hoog is, dient de betreffende aangeslotene een verbeterplan in te dienen bij SKV. In het verslagjaar is het 109 keer gebeurd dat een verbeterplan moest worden ingediend. In het verslagjaar zijn de regels omtrent vachthygiëne uitgebreid. In de regelgeving is opgenomen dat geen kwaliteitscertificaat wordt afgegeven als een te hoog percentage vleeskalveren een onvoldoende schone vacht heeft. In het verslagjaar is dit één keer gebeurd.

2.9 COVID-19

De coronacrisis duurde voort in 2021.

De verspreiding van het COVID-19-virus had grote gevolgen, ook voor de kalversector. Met inachtneming van extra maatregelen heeft SKV haar controle- en certificeringswerkzaamheden op de vleeskalverhouderij grotendeels kunnen voortzetten.

2021
jaarverslag

3. Bestuur SKV

3.1 Bestuur SKV

Het bestuur van SKV bestaat uit drie onafhankelijke personen, die niet betrokken zijn bij de productie van of handel in kalvervoerders, het houden van vleeskalveren of de productie of handel in kalfsvlees.

- ir. J.F. de Leeuw
voorzitter
- drs. M. Elema
secretaris/penningmeester
- prof. dr. J. van der Greef
bestuurder

Het bestuur heeft in 2021 vijf maal vergaderd.

4.2 Wetenschappelijke Raad SKV

Het bestuur heeft een Wetenschappelijke Raad SKV ingesteld. Deze raad adviseert het bestuur over de analysemethoden, monsternemingen en analyse, evenals over de kwaliteitsborging daarvan. Tevens adviseert zij over te initiëren onderzoeken en over productkwaliteitsaspecten. De Wetenschappelijke Raad is in 2021 niet bijeen gekomen.

De wetenschappelijke raad bestaat uit de volgende leden:

■ dhr. C.P.V. van der Weg (secr.)	directeur SKV
■ dhr. dr. L.A. van Ginkel	WFSR
■ dhr. H.J. Keukens	WFSR

4.3 Technische Commissie SKV

Naast de Wetenschappelijke Raad, is er door het bestuur een Technische Commissie ingesteld. Deze commissie adviseert het bestuur over de analysemethoden, monsternemingen en analyse, evenals over de kwaliteitsborging daarvan. Daarnaast initieert de Technische Commissie onderzoeken en adviseert zij over de besteding van onderzoeksgelden. Ook adviseert zij het bestuur over productkwaliteitsaspecten. Alle adviezen van de Wetenschappelijke Raad worden eerst voor advies aan de Technische Commissie voorgelegd, voordat ze in het bestuur worden behandeld.

De Technische Commissie heeft in 2021 zes maal vergaderd. Onderwerpen die in 2021 behandeld zijn, zijn onder meer antibiotica, NSAID's en overige middelen. In hoofdstuk 2 zijn deze onderwerpen uitgebreid beschreven.

4. Commissies SKV

4.1 Juridische Commissie SKV

De Juridische Commissie van de SKV adviseert het bestuur over alle juridische aangelegenheden die de SKV betreffen. In het verslagjaar heeft de commissie via schriftelijke rondes overleg gevoerd, onder meer met betrekking tot regelgeving en geschilbehandeling.

De Juridische Commissie SKV bestond in 2021 uit de volgende leden:

- dhr. drs. M. Elema
secretaris SKV
- dhr. dr. H.R. Buys
vertegenwoordiger van het bedrijfsleven,
aangewezen door het bestuur
- dhr. C.P.V. van der Weg (secr.)
directeur SKV

Als extern juridisch adviserend lid trad in het verslagjaar mevrouw I. Reimert, advocaat bij BarentsKrans N.V., op.

>> Commissies SKV

De Technische Commissie bestaat uit de volgende leden:

- dhr. C.P.V. van der Weg (vz.)
SKV
- mw. drs. S.D. Hendriks
TRISKELION/DUCARES
- dhr. ir. H. Bekman
deskundige
- dhr. ir. J. de Groot
deskundige uit bedrijfsleven
- dhr. H.J. Keurhorst
deskundige uit bedrijfsleven
- dhr. J. Clevering
deskundige uit bedrijfsleven
- dhr. drs. P.H.A. Mölder
deskundige uit bedrijfsleven
- dhr. O. Hidding
deskundige uit bedrijfsleven

4.4 College van Advies

Het bestuur van de SKV heeft een College van Advies ingesteld, dat is belast met het beheer van en het toezicht op het Productcertificatie Reglement SKV 2005 (PCR). Daarnaast is het college belast met het beheer van en toezicht op andere systemen op basis van de norm NEN-EN-ISO/IEC 17065 waarvoor de SKV als certificerende instantie optreedt, zoals bijvoorbeeld de kwaliteitsregeling Vitaal Kalf. Het CvA houdt voorts toezicht op de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van SKV.

Het College van Advies bestaat uit de volgende leden:

- dhr. ir. H. Bekman (vz)
- dhr. ir. J. de Groot
- dhr. H.J. Keurhorst
- dhr. J. Clevering
- dhr. drs. P.H.A. Mölder

4.5 Commissie Vachthygiëne

Het bestuur heeft de Commissie Vachthygiëne ingesteld. Deze commissie beoogt het bestuur te adviseren omtrent maatregelen die kunnen leiden tot verbeteringen in de vachthygiëne. In het verslagjaar zijn verschillende maatregelen genomen die moeten leiden tot optimalisatie van de vachthygiëne.

De Commissie Vachthygiëne bestaat uit:

- Mw. M. Timmerman
- Dhr. O. Hidding
- Dhr. A. Wouters
- Dhr. K. van Herk

4.6 Geschillencommissie SKV en Geschillencommissie PCR

Het bestuur van de SKV heeft in 1991 het Geschillenreglement SKV 1991 vastgesteld, dat voorziet in de instelling van een Geschillencommissie Kwaliteitsgarantie Vleeskalversector. Deze geschillencommissie is, met uitzondering van de civiele rechter, belast met de beslissing in alle geschillen, ontstaan tussen aangeslotenen en de SKV. Een uitzondering hierop vormen geschillen die zijn ontstaan tussen aangeslotenen of belanghebbenden en de SKV met betrekking tot productcertificatie en/of het Productcertificatie Reglement SKV 2005 (PCR). Hiervoor is een Geschillencommissie PCR ingesteld. Tot op heden is nog geen geschil PCR ingediend.

Het bestuur benoemt de leden van de Geschillencommissie SKV. Deze personen hebben geen binding met de SKV. Het bestuur benoemt tevens een voorzitter, die de hoedanigheid van meester in de rechten heeft. De Geschillencommissie bestaat per geval uit drie leden, inclusief de voorzitter.

Het bestuur heeft de volgende personen benoemd als lid van de Geschillencommissie SKV:

- dhr. mr. D.M.H.M. van Dijk (vz)
- dhr. prof. mr. B.M.J. van der Meulen
- dhr. mr. C. van Schaik

Als secretaris van de Geschillencommissie SKV trad op mr. J.A.M. den Teuling.

5. Samenwerking met laboratorium en NVWA

5.1 Laboratorium SKV

Bij het door de SKV gecontracteerde laboratorium TRISKELION/DUCARES in Utrecht worden de door de SKV genomen en aangeleverde monsters geanalyseerd. Alle monsters worden geconditioneerd bewaard. Hooggekwalificeerde analisten van het laboratorium voeren de analysewerkzaamheden uit. Daarnaast houdt het laboratorium zich bezig met het uitbreiden en optimaliseren van bestaande en het ontwikkelen van nieuwe analysemethoden. Het laboratorium werkt onder accreditatie, hetgeen een extra waarborg inhoudt als het gaat om de kwaliteit van de uitvoering van de analyses en de juistheid van de analyseresultaten. Dit door de Raad voor Accreditatie verstrekte accreditatie is gebaseerd op de norm NEN-EN-ISO/IEC 17025.

Om de noodzakelijke kwaliteitsborging te realiseren worden ringtesten georganiseerd met het laboratorium van Wageningen Food Safety Research.

5.2 NVWA

Indien op basis van het door de SKV uitgevoerde monsteronderzoek wordt vastgesteld dat niet-toegelaten middelen zijn gebruikt, stelt de SKV in alle gevallen de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) op de hoogte. In het verslagjaar is zeven keer een melding aan de NVWA gedaan.

Indien mogelijk zal de SKV op basis van het Controle- en Sanctiereglement aanvullende maatregelen nemen bij de aangeslotene.

Met voornoemde instantie zijn concrete afspraken gemaakt met betrekking tot de door de SKV uitgevoerde controlewerkzaamheden.

2021
jaarverslag

6. SKV controles 2021

6.1 Omvang SKV controles 2021

In dit overzicht zijn de onder de SKV controle vallende bedrijven op 31 december opgenomen.

	2019	2020	2021
Kalfsvleesverwerkingsbedrijven	11	10	10
Kalvermelkfabrikanten	5	5	4
Eigenaar vleeskalveren	689	605	525
Transporteur	5	5	4
Handelaar	2	2	2
Verzamelplaats	10	9	9
Registratieplaats	36	36	32
Totaal	758	672	586

	Totaal	Nederland	België	Duitsland
Staladressen met blanke vleeskalveren in 2021 ¹	906	814	92	0
Staladressen met rose vleeskalveren in 2021	679	671	8	0
Staladressen met startkalveren in 2021	253	252	1	0

	Totaal	Nederland	België	Duitsland
Staladressen met blanke vleeskalveren in 2020 ²	929	845	84	0
Staladressen met rosé vleeskalveren in 2020	752	743	6	3
Staladressen met startkalveren in 2020	265	264	1	0

De volgende aantallen vleeskalveren vallen onder de SKV controle. Tevens is aangegeven welke landen het betreft.

Totaal aantal opgezette koppels³ blanke vleeskalveren

	2019	2020	2021
TOTAAL	1.979	1.726	1.855
Nederland	1.829	1.570	1.612
België	150	156	243
Duitsland	0	0	0

Totaal aantal opgezette blanke vleeskalveren

	2019	2020	2021
TOTAAL	1.255.456	1.218.439	1.269.151
Nederland	1.149.811	1.132.528	1.111.448
België	105.645	85.911	157.703
Duitsland	0	0	0

- 1) Het betreft het aantal 'actieve' staladressen c.q. UBN's waar in 2021 daadwerkelijk vleeskalveren zijn opgezet
- 2) Het betreft het aantal 'actieve' staladressen c.q. UBN's waar in 2020 daadwerkelijk vleeskalveren zijn opgezet
- 3) Definitie koppel: groep van bij elkaar op één bedrijf gehuisveste vleeskalveren van één eigenaar die ongeveer gelijktijdig zijn opgezet, dan wel de karkassen van deze vleeskalveren. Bij aflevering in meerdere keren is sprake van deelpoppels.

>> SKV controles 2021

Totaal aantal opgezette koppels rosé vleeskalveren

	2019	2020	2021
TOTAAL	3.117	2.420	2.332
Nederland	3.071	2.391	2.298
België	33	25	34
Duitsland	13	4	0

Totaal aantal opgezette rosé vleeskalveren

	2019	2020	2021
TOTAAL	563.105	476.477	465.404
Nederland	550.066	469.052	456.776
België	12.005	7.175	8.628
Duitsland	1.034	250	0

Totaal aantal opgezette koppels vleeskalveren (blank+rosé)

	2019	2020	2021
TOTAAL	5.096	4.146	4.187
Nederland	4.900	3.961	3.910
België	183	181	277
Duitsland	13	4	0

Totaal aantal opgezette vleeskalveren (blank+rosé)

	2019	2020	2021
TOTAAL	1.818.561	1.694.916	1.734.555
Nederland	1.699.877	1.601.580	1.568.224
België	117.650	93.086	166.331
Duitsland	1.034	250	0

6.2 Aantal uitgevoerde SKV controles in 2021

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de controles die in 2021 tijdens de boerderijperiode van de koppels door de SKV werden uitgevoerd. Hierbij zijn tevens koppels vleeskalveren meegenomen die voor een deel al in 2020 werden opgezet.

In 2021 hebben SKV controleurs – na een laatste controle – voor 4.089 koppels vleeskalveren kwaliteitscertificaten afgegeven. Vleeskalveren van aangeslotenen mogen pas geslacht worden bij een bij SKV aangesloten kalfsvleesverwerkend bedrijf nadat voor de vleeskalveren een kwaliteitscertificaat is afgegeven.

>> SKV controles 2021

Controles bij verwerkte koppels:

Bij de vermelde aantallen koppels is aangegeven hoeveel koppels 2, 3 of 4 keer visueel zijn gecontroleerd.

Alle koppels zijn minimaal 1 keer visueel gecontroleerd.

	2019	2020	2021
2 x visueel gecontroleerd	2.963	2.421	2.198
3 x visueel gecontroleerd	1.939	1.686	1.658
4/5 x visueel gecontroleerd	1.312	1.688	1.840

In de volgende gevallen werd naast een visuele controle tevens een urinebemonstering uitgevoerd. Aangegeven is het aantal koppels dat 1 of 2 keer is bemonsterd. Daarnaast zijn er haarbemonsteringen uitgevoerd.

	2019	2020	2021
1 x urine bemonstering	1.615	1.526	1.611
2 x urine bemonstering	431	356	344
aantal haarmonsters	3.390	3.688	3.122
aantal bloedmonsters	150	-	89

Bij kalfsvleesverwerkende bedrijven werden de volgende controles uitgevoerd. Aangegeven is het aantal keren dat in een kalfsvleesverwerkend bedrijf een controle/bemonstering (meerdere monsters) werd uitgevoerd:

	2019	2020	2021
Visuele controles	173	136	139
Bemonsterde koppels	569	397	437

Van de 437 bemonsterde koppels in de kalfsvleesverwerkende bedrijven zijn, naast urine, onder meer de volgende matrices bemonsterd:

	2019	2020	2021
Ogen	68	66	64
Niervet monsters	60	82	118
Haar	96	66	78
Middenrif	2	0	0
Nier	1.399	1.313	1.295
Spier	1.594	1.315	1.292

>> SKV controles 2021

Totalen van de controles:

	2019	2020	2021
Aantal verrichte visuele controles	11.264	12.278	12.450
Aantal koppels waarbij werd bemonsterd (urine en overige monsters) ⁴	2.298	2.077	2.145
Aantal kalveren waarbij urine werd bemonsterd	9.477	9.524	9.423
Aantal kalveren waarbij haar werd bemonsterd	3.506	3.754	3.200
Aantal kalvervoeder- en overige monsters	6.759	6.378	6.237
Aantal spoed- en herkeuringen	938	2.098	2.010
Aantal vergeefse bezoeken (opnieuw bezocht) ⁵	193	88	23
Aantal koppels vleeskalveren waarvoor een kwaliteitscertificaat is afgegeven	5.047	4.401	4.089
Aantal Vitaal Kalf-controles Kalverhouders	1.806	1.785	1.885
Aantal IKB/Vitaal Kalf –controles verzamelcentra	55	33	36

6.3 Controleresultaten 2021

De in 2021 uitgevoerde bemonsteringen resulteerden in zeven gevallen tot een non-conforme analyse-uitslag:

- in één spiermonster, genomen in de slachterij, werd de stof diclofenac aangetoond;
- in één voermonster, genomen op de boerderij, is colchicine aangetoond;
- in een spiermonster, genomen in de slachterij, is de stof tilmicosine aangetoond;
- in een spiermonster, genomen in de slachterij, is de stof thiamethoxam aangetoond
- in een haarmonster, genomen op de boerderij, is de stof diazinon aangetoond;
- in een haarmonster, genomen op de boerderij, zijn de stoffen diazinon en propoxur aangetoond;
- In een voermonster, genomen op de boerderij, is de stof bacitracine aangetoond.

In geval van een non-conform analyseresultaat wordt dit middels een relaas van bemonstering doorgegeven aan de NVWA.

7. Sancties en geschillen

7.1 Sancties en geschillen

Bij niet-nakoming door de aangeslotenen van de aansluitovereenkomst, waarvan het Controle- en Sanctiereglement onderdeel uitmaakt, neemt de SKV maatregelen in de vorm van het opleggen van sancties. De aangeslotene die het niet eens is met de genomen maatregel, kan een aanvraag om geschilbeslechting indienen bij de Geschillencommissie SKV, die is samengesteld uit onafhankelijke personen. De Geschillencommissie beoordeelt of de maatregel al dan niet terecht door de SKV genomen is. Daarnaast heeft de Geschillencommissie de mogelijkheid om de opgelegde sanctie te matigen.

De volgende maatregelen werden in het verslagjaar door de SKV genomen. In de gevallen dat een geschil aanhangig werd gemaakt, de behandeling voortduurt en/of de uitslag bekend is en/of een procedure voor de burgerlijke rechter werd gevoerd wordt dat in het hiernavolgende tevens vermeld:

1. In een vleeskalf, dat was bemonsterd in de slachterij, is de stof diclofenac aangetroffen.
Het betreffende vleeskalf is vernietigd.
2. Bij een bemonstering op de slachterij werd in een vleeskalf de stof tilmicosine aangetroffen.
Het betreffende vleeskalf is vernietigd.
3. Na het aantreffen van de stof thiamethoxam is een spiermonster, dat was genomen in de slachterij, is een sanctie opgelegd bestaande uit de vernietiging van het betreffende vleeskalf.
4. Bij een bemonstering op de boerderij werd de aanwezigheid van de stof diazinon geconstateerd.
Voor afvoer van de kalveren heeft intensieve bemonstering plaatsgevonden en bleek de stof niet meer in de vleeskalveren aanwezig.
5. In een haarmonster, genomen op de boerderij werden de stoffen diazinon en propoxur aangetroffen.
Voor afvoer van de vleeskalveren heeft intensieve bemonstering plaatsgevonden en bleek de stof niet meer aanwezig in de vleeskalveren.
6. In een op de boerderij genomen voermonster werd de aanwezigheid geconstateerd van de stof bacitracine.
SKV heeft aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de enkelvoudige voeders. Hierin bleek geen bacitracine aanwezig.
7. Krachtens het Controle- en Sanctiereglement dienen vleeskalveren bij opzet minimaal 14 dagen oud te zijn.
In 52 gevallen waren er één of meer kalveren jonger dan 14 dagen opgezet.
In dat geval is een sanctie opgelegd.
8. In de kwaliteitsregeling Vitaal Kalf is de minimum vloeroppervlakte vastgesteld. Bij een geconstateerde tekortkoming wordt een sanctie opgelegd, hetgeen 11 keer is gebeurd voor een of meer vleeskalveren.
In twee gevallen is een geschil aanhangig gemaakt.
9. In verband met een sanctie opgelegd vanwege de in 2013 geconstateerde aanwezigheid van furaltadone respectievelijk de metaboliet AMOZ in voer- en urinemonsters genomen op een vleeskalverhouderijbedrijf, heeft de betrokken aangeslotene een geschil aanhangig gemaakt bij de Geschillencommissie Kwaliteitsgarantie Vleeskalversector. Dit geschil is op verzoek van betrokkene aangehouden.
10. Vanwege het afleveren van vleeskalveren zonder geldig kwaliteitscertificaat is in het verslagjaar drie maal een sanctie opgelegd aan een aangeslotene. In twee gevallen is een geschil aanhangig gemaakt.
11. Vanwege het slachten van vleeskalveren zonder geldig kwaliteitscertificaat is in het verslagjaar negen maal een sanctie opgelegd aan de betrokken slachterijen. Het betrof acht maal een klein aantal vleeskalveren en in een geval een deelpoppel vleeskalveren.
12. In verband met het opzetten van een koppel kalveren uit Roemenië is in het verslagjaar een sanctie van € 750,- per kalf opgelegd. De betrokken aangeslotene heeft een geschil aanhangig gemaakt bij de Geschillencommissie.

8. Financiële gegevens

De onder punt 1 en 2 opgenomen gegevens zijn ontleend aan het financieel jaarverslag 2021 van de Stichting Kwaliteitsgarantie Vleeskalversector. Een kopie van het financieel jaarverslag kan bij de SKV worden opgevraagd. Bedragen zijn in duizenden euro's.

1. Balans per 31 december 2021

	31-12-2021	31-12-2020
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	5	14
Viottende activa		
Debiteuren	1.429	785
Overige vorderingen	540	1.514
Liquide middelen	<u>3.031</u>	<u>1.628</u>
	5.000	3.927
Totaal	5.005	3.941
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Overige reserves	1.468	1.617
Onverdeeld exploitatiesaldo	10	-149
	1.478	1.468
Voorzeningen	9	7
Kortlopende schulden		
Crediteuren	242	70
Belastingen en premies sociale verzekeringen	366	224
Vooruitontvangen bedragen	768	125
Vooruitgefactureerde bijdragen	1.775	1.641
Overige kortlopende schulden	<u>367</u>	<u>406</u>
	3.518	2.466
Totaal	5.005	3.941

>> Financiële gegevens

2. Staat van baten en lasten in duizenden euro's

	2021	begroting 2021	2020
BATEN			
BBijdrage per vleeskalf binnenland	2.184	2.625	1.947
Bijdrage per vleeskalf buitenland	70	106	61
Bijdrage Vitaal Kalf	4.163	4.235	4.607
Bijdrage slachterijen	1.243	1.228	900
Hercontrole/Spoed- en herkeuringen	6	15	11
Overige baten	188	177	114
Afdracht classificatie	-1.744	-1.697	-1.719
Totaal der Baten	6.110	6.689	5.921
LASTEN			
Personeelskosten	1.810	1.970	1.892
Reis- en verblijfkosten	178	200	190
Overige kosten buitendienst	30	45	31
Huisvestingskosten	5	5	5
Bedrijfskosten	2.996	3.234	2.967
Bureaunkosten	514	532	375
Algemene kosten	597	616	598
Afschrijvingen	10	12	12
Totaal der Lasten	6.100	6.614	6.070
Exploitatiesaldo	10	75	-149

9. Lijst met gebruikte afkortingen

De volgende afkortingen zijn in dit jaarverslag regelmatig gebruikt.

CSR/Controle- en Sanctiereglement	Controle- en Sanctiereglement SKV (zie ook www.skv.info/reglementen)
PCR	Productcertificatiereglement SKV 2005, maakt deel uit van het CSR
GTSKV	Garantiesysteem Tracering SKV Vleeskalveren, maakt deel uit van het CSR
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
IKB	Integrale Keten Beheersing
SBK	Stichting Brancheorganisatie Kalversector
SDa	Stichting Diergeneesmiddelenautoriteit
DDD	Dierdagdosering
Vitaal Kalf	De Algemene Voorwaarden Vitaal Kalf en haar bijlagen

Aantekeningen

Colofon

Tekst & Eindredactie:

SKV

Design & Dtp & Druwerk coördinatie:

Buffel! Inspiratie & Creatie

www.buffelreclame.nl

